

E U R O O P A K E S K P A N K

EKP STATISTIKA

L Ü H I Ü L E V A A D E

AUGUST 2005

Euroopa Keskpannga (EKP) statistika põhieesmärk on toetada EKP rahapoliitikat ning eurosüsteemi ja Euroopa Keskpankade Süsteemi (EKPS) muude ülesannete täitmist.

Allpool antakse lühiülevaade statistikast, mida EKP koostöös Euroopa Liidu liikmesriikide keskpankadega arendab, kogub, koostab ja levitab.

TAUSTTEAVE

Statistika koostamisel abistavad EKPd liikmesriikide keskpangad. Keskpangad (mõningatel juhtudel ka muud siseriiklikud asutused) koguvad andmeid krediidasutustelt ja teistest riiklikest allikatest, arvutavad riiklikud koondnäitajad ning saadavad need EKPlle. Seejärel koostab EKP euroala koondstatistika ja levitab seda.

EKP lähtub statistika koostamisel järgmistest põhimõtetest:

- Statistika iseloomustab kogu euroala. See tähendab, et liikmesriikide andmed peavad põhinema ühtsetel määratlustel ja liigitustel, et need oleksid otstarbeka koondnäitaja arvutamiseks piisavalt võrreldavad.
- EKP statistika arendamise, kogumise, koostamise ja levitamise õiguslik alus on sätestatud Euroopa Keskpankade Süsteemi ja Euroopa Keskpannga põhikirjas. EKP on vastu võtnud ja avaldanud palju õigusakte, mis käsitlevad mitmesugust erinevat statistikat.
- EKP tagab oma statistikanõuete täitmise, kuid püüab samal ajal vähendada krediidasutuste ja teistele andmeesitajatele langevat statistilise aruandluse koormust, kasutades võimaluse korral olemasolevat statistikat.
- EKP teeb tihedat koostööd Euroopa Ühenduse institutsioonidega. Euroopa tasandil vastutavad statistika eest ühiselt EKP ja Euroopa Komisjon (Euroopa Ühenduste Statistikaameti (Eurostat) kaudu). Täpne tööjaotus sätestatakse majandus- ja finantsstatistikat käsitlevas vastastikuse mõistmise memorandumis (märts 2003), mis on kättesaadav EKP kodulehel.
- EKPI on statistika valdkonnas tihedad suhted ka teiste rahvusvaheliste organisatsioonidega. EKP statistika koostamisel järgitakse võimaluse korral alati rahvusvahelisi standardeid.

MILLIST STATISTIKAT EKP TOODAB?

EKP avaldab põhiliselt järgmist statistikat:

Rahandus-, pangandus- ja finantsturustatistika

EKP koostab ja levitab iga kuu mitmesugust rahandusstatistikat ja erinevaid näitajaid, sealhulgas laiemat rahaagregaati M3, selle komponente (pangatähed ja mündid, lühiajalised hoiused ja lühiajalised turukõlblikud instrumendid) ning vastaskirjeid, eelkõige laene ja pikemaajalisi kohustusi. Suundumuste analüüsi hõlbustamiseks tehakse kuustatistikas kohandusi, et võtta arvesse hooajalisi tegureid.

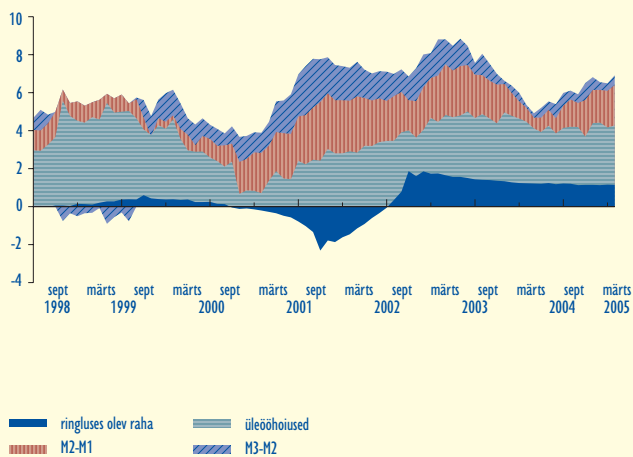
Rahaagregaadid ja nende vastaskirjed arvutatakse rahaloomeasutuste sektori bilansi alusel, mis avaldatakse samuti iga kuu. Rahaloomeasutused, näiteks pangad, on asutused, kes võtavad vastu hoiuseid või emiteerivad väga lühiajalisi väärtpabereid ja annavad laene või teevad enda nimel väärtpaberiinvesteeringuid. Rahaloomeasutuse mõiste on ulatuslikum kui Euroopa Ühenduse õiguses sisalduv krediidasutuse mõiste, sest see hõlmab ka rahaturufonde ja muud liiki asutusi.

EKP ja liikmesriikide keskpangad koostavad sellele määratlusele vastavate finantsasutuste nimekirja. Rahaloomeasutuste bilansistatistikat kasutatakse ka krediidasutuste kohustusliku reservi nõuete arvutamisel. Kohustusliku reservi nõuded on üks EKP rahapoliitika instrumente.

EKP koostab ka ühtlustatud statistikat intressimäärade kohta, mida rahaloomeasutused tasuvad euroala kodumajapidamistele ja ettevõtetele, ning intressimäärade kohta, mida rahaloomeasutused nende suhtes kohaldavad.

I JOONIS

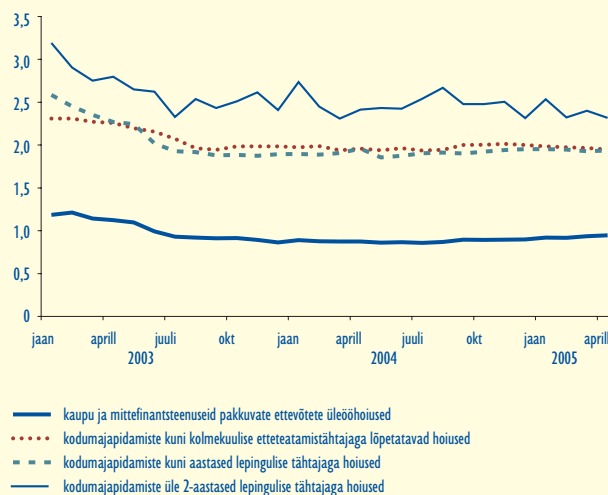
Rahaagregaadi M3 keskmine aastane kasvumäär põhikomponentide kaupa (kumulatiivne osatähtsus protsendipunktidest; hooajaliselt kohandamata andmed, perioodi lõpu seisuga)

Allikas: EKP.

II JOONIS

Eurohoiuste intressimäärad rahaloomeasutustes (protsenti aastas, ei sisalda kulusid, intressimäärad uutele ettevõtetele)

Allikas: EKP.

Ühtlasi toodab EKP üksikasjalikku finantsturu hinna- ja mahustatistikat, sealhulgas kuiseid andmeid võlakirjade ja noteeritud aktsiate mahu kohta, hõlmates nende emiteerimist, väljaostmist ja jääki, ning teavet finantsinstrumentide hindade kohta. EKP arendab jätkuvalt ühtseid meetodeid võrreldavate ja esindavate statistiliste näitajate arvutamiseks euroala finantsturgude kohta. See hõlbustab ka finantsloimumise jälgimist.

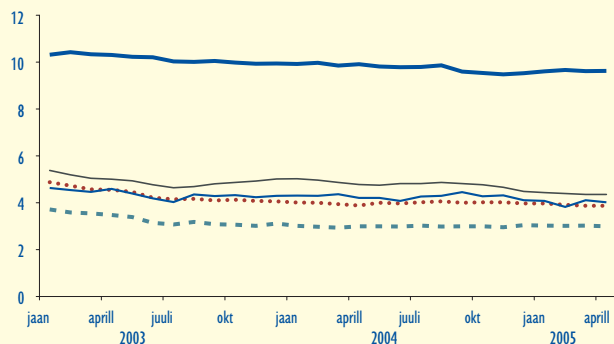
Lisaks sellele avaldab EKP teavet rahaloomeasutuste sektori välise finantsasutuste kohta, sealhulgas muude investeerimisfondide kohta peale rahaturufondide, arvestades nende ja rahaloomeasutuste tegevuse vahelist tihedat seost.

Maksebilansistatistika ja muu välisstatistika

EKP avaldab iga kuu euroala maksebilansi, mis hõlmab euroala residentide ja euroalaväliste residentide vahelisi põhilisi tehinguid. Igakuisele maksebilansile lisandub üksikasjalikum kvartali- ja aastastatistika, mis hõlmab ka geograafilist jaotust. Järjekindel metoodikaraamistik võimaldab ühendada euroala rahandus- ja maksebilansistatistika analüüsid. Rahapoliitika aspektist koostatud kuises maksebilansis, mida EKP avaldab alates 2003. aasta juunist, näidatakse seoseid euroala muude osapoolte kui pankade välisühingute ja euroala rahavarude vahel.

III JOONIS

Euroalaenude intressimäärad rahaloomeasutustes
(protsenti aastas, ei sisalda kulusid, intressimäärad uutele ettevõtetele)

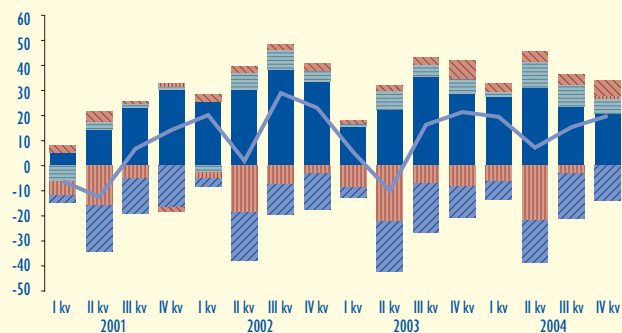

- kodumajapidamiste väljastatud arvelduslaenud
- kaupu ja mittefinantsseenseid pakkuvatele ettevõtetele väljastatud ujuva intressimääraga ja kuni üheks aastaks fikseeritud intressimääraga laenud kuni 1 miljon eurot
- - - - kaupu ja mittefinantsseenseid pakkuvatele ettevõtetele ujuva intressimääraga ja kuni üheks aastaks fikseeritud intressimääraga väljastatud laenud üle 1 miljoni euro
- kaupu ja mittefinantsseenseid pakkuvatele ettevõtetele rohkem kui viieks aastaks fikseeritud intressimääraga väljastatud laenud üle 1 miljoni euro
- viieks kuni kümneks aastaks fikseeritud intressimääraga eluasemelaenud kodumajapidamistele

Allikas: EKP.

IV JOONIS

Euroala maksebilans: jooksev- ja kapitalikontod
(miljardit eurot, tehingud, hooajaliselt kohandamata andmed)

- kaubad
- tulu
- teenused
- jooksevülekanded
- kapitalikonto
- kokku

Allikas: EKP.

Lisaks avaldab EKP kuustatistika EKP ja eurosüsteemi rahvusvaheliste reservide ja välisvaluuta likviidsuse kohta ning kvartali- ja aastatstatistika euroala rahvusvahelise investeerimispositsiooni kohta, mis annab ülevaate euroala välisnõuetest ja -kohustustest koos geograafilise jaotusega (rahvusvahelise investeerimispositsiooni aastatstatistikas).

Euroala käsitlevates koondnäitajates eristatakse tulusid ja kulusid ning varasid ja kohustusi. Kui euroala liikmesriikide maksebilans/rahvusvaheline investeerimispositsioon hõlmab riigi majanduse kõiki tehinguid ja varasid, st sealhulgas neid, mis on seotud teiste euroala residentidega, siis euroala maksebilans ja rahvusvaheline investeerimispositsioon sisaldavad ainult euroalaväliste riikide residentidega seotud tehinguid ja varasid.

EKP koostab statistikat ka euro rolli kohta rahvusvahelisel tasandil ning arvutab euro nominaalse ja reaalse efektiivse vahetuskursi indekseid, kasutades erinevaid deflaatoreid.

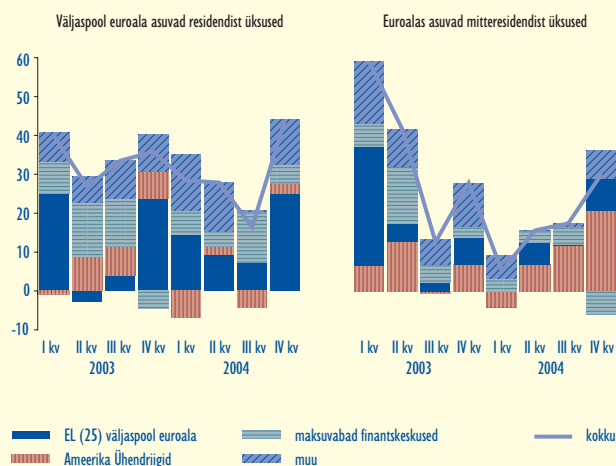
Finantskontod

EKP nõude kohaselt koostatakse igas kvartalis euroala finants- ja mittefinantskontosid. Finantskontod hõlmavad euroala kõigi majandussektorite finantstehinguid ja bilansilisi jääke. Finantskontod annavad seega ülevaate sektorite omavahelistest finants-suhetest ja nende finants-suhetest teiste riikidega. Lisaks sisaldab see ulatuslik majandusülevaade üksikasjalikke andmeid kodumajapidamiste, äriühingute ja valitsussektori võlgnevuste kohta. Olulised on vastastikused seosed finants- ja mittefinantstehingute vahel, eelkõige selliste analüütiliste bilansikirjete vahel nagu säästmine, valitsussektori puudujääk ja sisemajanduse kogutoodang.

Finantskontode koostamisel järgitakse Euroopa rahvamajanduse ja regionaalse arvepidamise süsteemis (ESA 95) kirjeldatud integreeritud lähenemisviisi. Ühtlustatud raamatupidamis-põhimõtete alusel koostatud euroala kvartaalsed finantskontod aitavad ühtlasi kontrollida, kas rahandus- ja pangandusstatistika, maksebilansi- ja kapitaliturustatistika ning valitsussektori finantsstatistika sagedasti esitatavad andmed on omavahel kooskõlas.

V JOONIS

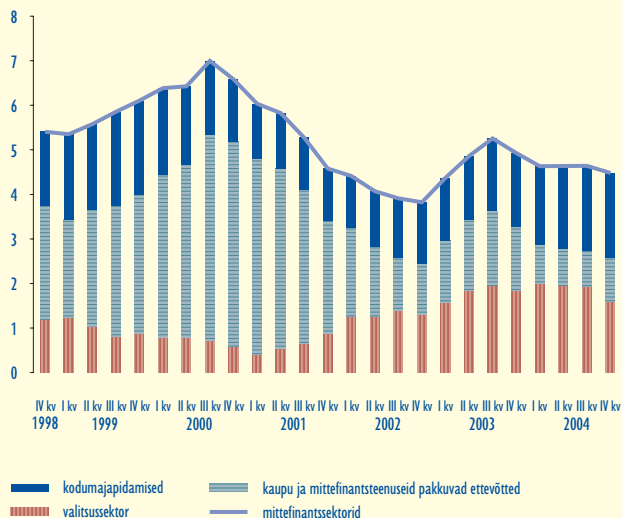
Euroala maksebilans: välismaised otseinvesteeringud peamiste vastaskirjete kaupa (miljardit eurot, tehingud)

Allikas: EKP.

VI JOONIS

Euroala mittefinantssektorite rahastamine (aastased kasvumäärad, panus protsendipunktides)

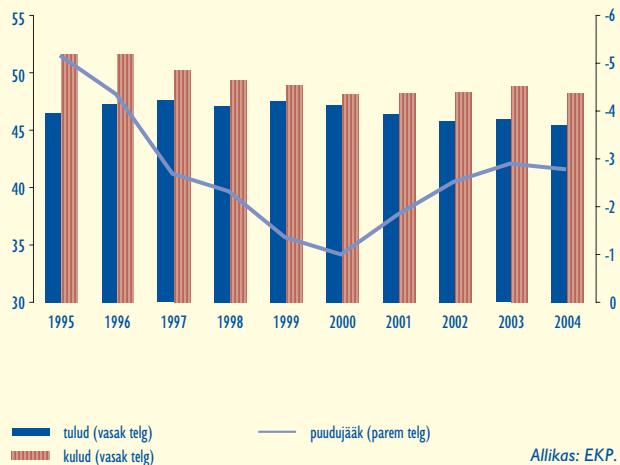
Allikas: EKP.

Praegu avaldatakse kvartaliandmed mittefinantssektorite ning kindlustusettevõtete ja pensionifondide finantstehingute ja bilansiliste jääkide kohta EKP kuubülletäänis rahastamist ja investeringuid käsitlevates tabelites. Käimas on arendustöö, mille raames püütakse esitada sektorite ja finantsinstrumentide kaupa üksikasjalikumaid andmeid ning koostada euroala finants- ja mittefinantssektorite kvartaalseid integreeritud kontosid.

Valitsussektori finantsstatistika

Rahapoliitilise analüüsi tegemiseks vajavad EKP ja EKPS ESA 95 kohast üksikasjalikku ja usaldusväärset valitsussektori finantsstatistika. Valitsussektori finantsstatistika moodustab olulise osa euroala mittefinants- ja finantskontode integreeritud süsteemist. Valitsussektori aastased finantsandmed esitatakse kolmes põhitabelis, näidates euroala aegridu, mis käsitlevad i) tulusid ja kulusid, ii) valitsussektori võlga ja iii) valitsussektori eelarvepuudujäägi ja võla muutuse suhet. Esitatakse ka andmed euroala liikmesriikide valitsussektorite eelarvepuudujääkide ja võlgade kohta. Nende koondnäitajate koostamiseks on vaja lisateavet liikmesriikide ja Euroopa Ühenduse institutsioonide vaheliste tehingute kohta. Samuti avaldatakse valitsussektori kulude ja tulude kvartaliandmed euroala kohta.

VII JOONIS
Valitsussektori tulud, kulud ja puudujääk euroala riikides
(protsenti SKTst)

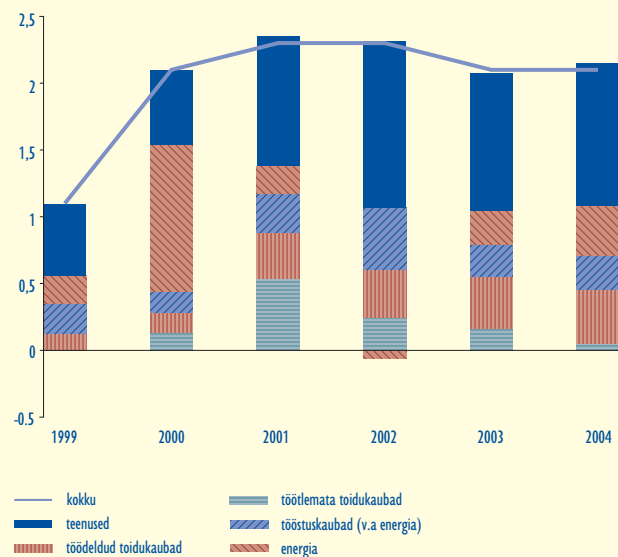

Statistika ÜTHI, muude hindade, kulude, toodangu ja tööturgude kohta

EKP määratleb oma esmatähtsat eesmärki ehk hinnastabiilsust euroala ühtlustatud tarbijahinnaindeksi (ÜTHI) alusel. Lisaks kasutab ja levitab EKP korrapäraselt mitmesugust statistikat hindade ja kulude, rahvamajanduse arvepidamise, tööturgude, väliskaubanduse ja paljude muude majandusnäitajate kohta. Selle statistika koostamise eest vastutab eelkõige Euroopa Komisjon.

EKP teeb tihedat koostööd komisjoniga (Eurostat), et töötada välja ühtlustatud statistikamõisted ning tagada korrapärase ja kvaliteetse euroala statistika kättesaadavus. EKP koostab ja levitab ka mitmesuguseid tuletatud euroala näitajaid eluruumide hindade, tööhõive ja tootlikkuse mõõtmiseks ning arvutab hooajaliselt kohandatud andmeid.

VIII JOONIS
Euroala inflatsioon (ühtlustatud tarbijahinnaindeks)
(aastane muutus protsentides, panused aastasesse muutusesse protsentides)

Märkus: alates 2001. aastast sisaldab andmeid Kreeka kohta.
Komponendid ei ühti koondnäitajaga ümardamise tõttu.

Allikad: Eurostat ja EKP arvutused.

KESKPIKK ARENGUKAVA

Euroala statistika põhieesmärk on ühendada mitmesugune majandus- ja finantsstatistika ning koostada institutsiooniliste sektorite kaupa üldised kvartaliaruanded. Need aruanded hõlmavad finantsettevõtteid, mittefinantsteenuseid tootvaid äriühinguid, valitsussektorit ja kodumajapidamisi ning sisaldavad seoseid euroalaväliste majandusagentidega. Aruanded võimaldavad paremini kooskõlastada mittefinants- ja finantsmuutujaid, hõlbustades sektorialalüüsi. Keskpikas arengukavas pannakse suurt rõhku ka uue ja tõhusama statistika, näiteks mitterahaloomesutuste statistika arengule. See toetab ühtlasi statistika põhieesmärki ning tugevdab EKP rahapoliitika ja muude EKPSi ülesannete täitmiseks vajalikku statistilist alust.

KUS STATISTIKAT AVALDATAKSE?

Mitmesugust statistikat avaldatakse kuu ja kvartali kaupa pressiteadetes ning EKP kuubülletääni osas "Euroala statistika". Euroala ja ELi liikmesriikide hiljutist majandusarengut käsitlev statistika avaldatakse ka EKP taskuformaadis statistikaraamatus (*Statistics Pocket Book*). Raamat sisaldab ühtlasi mitmeid euroala, ELi, Ameerika Ühendriikide ja Jaapani näitajate võrdlusi. Nimetatud trükiseid saab EKPst tasuta tellida käesoleva trükise tagaküljel avaldatud aadressilt.

Kogu statistika on avaldatud ka EKP kodulehe (www.ecb.int) statistikarubriigis. Kodulehe materjalid sisaldavad muu hulgas üksikasjalikke selgitusi erinevate statistikanäitajate määratluste ja mõistete kohta (sealhulgas asjakohaseid õigusakte).

LISATEAVE

Lisateavet saab EKP pressi- ja infoosakonnast (tel: +49 69 1344 7454 või 7455, faks +49 69 1344 7404), e-posti aadress: info@ecb.int.

ADDRESS

Kaiserstrasse 29
60311 Frankfurt am Main
Saksamaa

POSTIAADDRESS

Postfach 16 03 19
60066 Frankfurt am Main
Germany

ISSN 1725-3683 (elektroniline versioon)